

Επιστημονική, Εκπαιδευτική, Ερευνητική δραστηριότητα κατά την τελευταία δεκαετία.

Όνομα, ειδικότητα, θέση στο Ίδρυμα:

Γεωργία Μαρίνου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: «Ιστορία της Αρχιτεκτονικής- Βυζαντινών και Μεσαιωνικών Χρόνων και Αναστήλωση των μνημείων αυτής της περιόδου», της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Ε. Μ. Πολυτεχνείου.

Εργαστήριο/Τομέας: Τομέας Ι Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός

1. Εργαστήριο Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής και
2. Εργαστήριο Μορφολογίας και Ρυθμολογίας

Σπουδές:

- Διπλωματούχος Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.
- Δίπλωμα D.E.S. (Αναστηλωτού), Diplôme d' Etudes Supérieures sur la Connaissance et la Conservation des Monuments Anciens, Σχολής Chaillot Υπουργείου Πολεοδομίας και Οικισμού της Γαλλίας.
- Δίπλωμα D.E.A. d'Esthétique et Sciences de l' Art, Paris I, Panthéon Sorbonne.
- Διδάκτωρ Αρχιτέκτων- Μηχανικός Ε. Μ. Π (βαθμός Άριστα).
- Μεταδιδακτορικές σπουδές στη Γερμανία:
> Παρακολούθηση μαθημάτων: "Μέθοδοι και Τεχνικές για τον προσδιορισμό της υπάρχουσας κατάστασης και την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατασκευής" στο μεταπτυχιακό τμήμα Weiterbildungs und Beratungszentrum für Denkmalpflege und behutsame Altbauinstandsetzung, στη Δρέσδη (1995).
> Φιλοξενούμενη συνεργάτης στον "Τομέα Ειδικής Έρευνας 315 για τη Συντήρηση των Ιστορικών Μνημείων" του Γερμανικού Ίδρυματος Ερευνών, στο Πανεπιστήμιο της Καρλσρούης (Sonderforschungsbereich 315, Erhalten Historisch Bedeutsamer Bauwerke, Universität Karlsruhe).
Ξένες γλώσσες: Άριστη γνώση Αγγλικών και Γαλλικών (Proficiency και Diplôme d' Etudes Supérieures). Καλή γνώση Γερμανικών.

Εκπαιδευτικό έργο:

Διδασκαλία σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα (αριθμός, γνωστικά αντικείμενα, ενδεικτική αναφορά των σημαντικότερων)

A. Διδασκαλία σε προπτυχιακά μαθήματα

Στο ΕΜΠ, μαθήματα σχετικά με την επιστημονική περιοχή

1. Ιστορία Θεωρία 3: Μεσαιωνικοί Χρόνοι και Βυζάντιο
2. Ιστορία Θεωρία 8: Μορφές και χώρος το Μεσαίωνα
3. Συστηματική αποτύπωση κτιρίου 4^{ου} εξαμήνου,
4. Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 5^A: Μελέτη παραδοσιακού οικισμού
5. Ιστορία Τέχνης 5^{ου} εξαμήνου σε θέματα αρχιτεκτονικής (α. Από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη, β. Quattrocento και γ. 15^{ος} αιώνας Αναγέννηση)
6. Προστασία αρχιτεκτονικών μνημείων και συνόλων του 6^{ου} εξαμήνου,
7. Σε αναπλήρωση: μαθήματα 2^{ου} εξαμήνου: Αρχαιότητα, Ρωμαϊκή περίοδος
8. Σε αναπλήρωση: μαθήματα 4^{ου} εξαμήνου: Αναγέννηση και Μπαρόκ,
9. Επιβλέπουσα στην εκπόνηση πολλών εργασιών για το μάθημα «Διάλεξη 9^{ου} εξαμήνου».
10. Ειδικά Θέματα Ιστορίας Θεωρίας 7^{ου} εξαμήνου. Δημόσια κτίρια πολιτισμού.

B. Διδασκαλία στο μεταπτυχιακό ΔΠΜΣ «Συντήρηση και Αποκατάσταση Ιστορικών Κτιρίων και Συνόλων» του ΕΜΠ.

Μαθήματα πάνω στη Ιστορία και Θεωρία των Αναστηλώσεων, σε Θέματα σύνθεσης, τυπολογίας, μορφολογίας και κατασκευής των Μεσαιωνικών κτιρίων σε αναστηλωτικές εφαρμογές (παραδείγματα), στην τεκμηρίωση μνημείων, την ανεύρεση και καταγραφή ιστορικών- οικοδομικών φάσεων, τη μελέτη ιστορικών πηγών και σε θέματα ίδρυσης και

εξέλιξης μεσαιωνικών πόλεων. Μαθήματα αποτυπώσεων και στερεώσεων- αναστηλώσεων, διορθώσεις σχετικών ασκήσεων και εφαρμογών.

-- **Υπεύθυνη μαθήματος** Θεωρία και Ιστορία των Αποκαταστάσεων - Μάθημα 1.1

Μάθημα: Προβλήματα και Πρακτικές στην Αναστήλωση των Βυζαντινών Μνημείων- Ιστορική Αναδρομή και σύγχρονες αντιλήψεις

Υπεύθυνη της άσκησης του Μαθήματος «Κριτική μιας αναστήλωσης»

-- **Υπεύθυνη Μαθήματος** Μεθοδολογία Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης -Μάθημα 2.1

Υπεύθυνη Αποτύπωσης . Θεωρία/Εισαγωγή και Εφαρμογές: Άσκηση σε μνημεία, εργασία in situ, απόδοση-αξιολόγηση δεδομένων-διορθώσεις

-- **Διδασκαλία** στο μάθημα Ανάλυση και τεκμηρίωση – Μάθημα 2.1.3

Μάθημα: α. Ανάλυση- τεκμηρίωση μνημείου. Οικοδομικές φάσεις- Αναπαράσταση φάσεων

β. Οικοδομική των Βυζαντινών χρόνων

γ. Ιστορικές πηγές για την τεκμηρίωση των μνημείων

-- **Διδασκαλία** στο μάθημα Τεχνικές συντήρησης και αποκατάστασης (Μάθημα 2.2)

Ειδικά θέματα και παραδείγματα εφαρμογών (Μάθημα 2.2.2)

Μάθημα: Ανάλυση τυπολογικών και μορφολογικών στοιχείων της Βυζαντινής αρχιτεκτονικής σε αναστηλωτικές εφαρμογές

-- **Διδασκαλία** στο μάθημα Προστασία και σχεδιασμός σε ιστορικά κτίρια και σύνολα (Μάθημα 2.3)

Μάθημα: Ανάλυση της ιστορικής ταυτότητας μιας πόλης. Εκπαιδευτικές εκδρομές σε ασκήσεις εφαρμογής

3.2 **Διδασκαλία** στο μάθημα Ειδικά θέματα αρχαιολογικής έρευνας (Μάθημα 2.2)

Μάθημα: Τεχνική ανασκαφών. Γεωφυσικές διασκοπήσεις. Εφαρμογές στο σχεδιασμό της προστασίας

-- **Διδασκαλία** στην Άσκηση Στερέωσης Μάθημα 2.1.

Εργασία in situ με τη μελέτη μνημείων και εφαρμογών Στερέωσης, Αναστήλωσης - διορθώσεις

Επιβλέπουσα διπλωματικών εργασιών και κριτής- βαθμολογήτης διπλωματικών εργασιών.

Γ. Διδασκαλία στο πλαίσιο της συνεργασίας εργαστηριακής άσκησης με το μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Σχολής Αναστήλωσης του Παρισιού Chailot

Δ. Επιβλέπουσα (4) διδακτορικών διατριβών και μέλος τριμελών και επταμελών επιτροπών

Ερευνητικό έργο:

Ερευνητικά Προγράμματα: (αριθμός, ιδιότητα, ενδεικτική αναφορά των σημαντικότερων: χρονολογία, τίτλος, φορέας, ποσό χρηματοδότησης)

-Έρευνα μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά του ΥΠΠΟ, ως μέλος της από το 2004, ένα μέρος των πορισμάτων της οποίας δημοσιεύθηκαν στον τόμο «Τα Μνημεία του Μυστρά, Το Έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά» (Έκδοση ΥΠ.ΠΟ – ΤΔΠΕΑΕ), Αθήνα 2009. Έργο χρηματοδοτούμενο από κοινοτικά Κονδύλια, Γ΄ ΚΠΣ και ΕΣΠΑ

- Έρευνα μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών της Επιτροπής Κάστρου Χίου του ΥΠ. ΠΟ. (ως μέλος της 2008-2011) συμμετοχή στο επιστημονικό, ερευνητικό και αναστηλωτικό έργο στο μεσαιωνικό Κάστρο της Χίου).

- Επιτόπια ερευνητική αποστολή στα πλαίσια της ένταξης στον κατάλογο των αγαθών πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO Des villages antiques du Nord de la Syrie. Σύνταξη εκτενούς έκθεσης που υποβλήθηκε στη Διεθνή ICOMOS και με επιτυχία αξιολογήθηκε απολύτως θετικά

Δημοσιεύσεις ερευνητικού έργου:

1. Βιβλία

1. Μονογραφία με τίτλο «Άγιος Δημήτριος. Η Μητρόπολη του Μυστρά», Αθήνα 2002, Τ.Α.Π.Α., Δημοσιεύματα Α. Δ., αρ. 78. (κείμενο σελίδες 251, φωτο. 214, σχ. 22)

2. Συμμετοχή κατά το ήμισυ στον τόμο «Τα Μνημεία του Μυστρά, Το Έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά από το 1984 έως το 2008» (Έκδοση ΥΠ.ΠΟ – ΤΔΠΕΑΕ), Αθήνα 2009. Συγγραφή 14 ενοτήτων, από τις συνολικές 25 (συμπεριλαμβανομένου και του παραρτήματος), Συμμετοχή με 179 σελίδες, 41 σχέδια και με 417 φωτογραφίες, όπως ακολούθως: Συγγραφή Κεφαλαίων 14:

α. Η Πολεοδομική Συγκρότηση του Οικισμού, σ. 55- 78. (Κείμενο 24 σελίδες, 1 τοπογραφικό σχέδιο, 26 φωτογραφίες.)

β. Η Οχύρωση της Πόλης, σ. 79-112. Κείμενο 34 σελίδες, 5 σχέδια

A. Το φράγκικο κάστρο της κορυφής

B. Τα τείχη της Άνω Πόλης

Γ. Τα τείχη της Κάτω Πόλης

γ. Οι εκκλησίες του Μυστρά, σ. 113- 115.

1. Άγιος Δημήτριος, η μητρόπολη του Μυστρά, σ. 115- 135. Κείμενο 20 σελίδες, 10 σχέδια, 30 φωτογραφίες

2. Αγία Σοφία, σ. 155- 174. Κείμενο 20 σελίδες, 6 σχέδια, 55 φωτογραφίες

3. Μονή Περιβλέπτου, σ. 175- 188. Κείμενο 14 σελίδες, 1 σχέδιο, 28 φωτογραφίες

4. Ευαγγελίστρια, σ. 189- 195. Κείμενο 7 σελίδες, 16 φωτογραφίες

δ. Τα σπίτια του Μυστρά. Οικιστικά συγκροτήματα της Κάτω Πόλης

1. Οικία Λάσκαρη σ. 246- 273. Κείμενο 28 σελίδες, 10 σχέδια, 64 φωτογραφίες

2. Συγκρότημα ΒΔ της Οικίας Λάσκαρη σ. 274- 284. Κείμενο 11 σελίδες, 2 σχέδια, 29 φωτογραφίες

3. Οικία Χρόνη, σ. 285- 286. Κείμενο 2 σελίδες, 6 φωτογραφίες

4. Οικία στον Πλάτανο σ. 287- 288. Κείμενο 2 σελίδες, 5 φωτογραφίες

5. Οικία Φραγκόπουλου σ. 289- 298. Κείμενο 10 σελίδες, 5 σχέδια, 23 φωτογραφίες

6. Συγκρότημα Κρεββατά σ. 299- 309. Κείμενο 6 σελίδες, 3 σχέδια, 28 φωτογραφίες

ε. Τα σπίτια του Μυστρά. Οικιστικά συγκροτήματα της Άνω Πόλης. Οικίες και οικιστικά σύνολα στα νότια και δυτικά το παλατιού, σ. 310- 315. Κείμενο 6 σελίδες, 26 φωτογραφίες

2. Άρθρα

1. «Οι Αναστηλωτικές Εργασίες στο Μυστρά», *Corpus, «Η Αρχαιολογία στην Ελλάδα»* 2^ο αφιέρωμα, Αθήνα 2002, σ. 76-81.

2. «Οι παρά τα τείχη της πόλης βυζαντινές μονές του Μυστρά και οι οχυρώσεις τους», *Πρακτικά του Διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου -Ρόδος 2001- «15 χρόνια Αποκατάστασης στη Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου»*, Αθήνα 2007, τ. Α' σ. 412- 421 και τ. Β' πιν. 376- 381.

3. «Νέα στοιχεία για την αρχιτεκτονική εξέλιξη και τη μορφή της ονομαζόμενης οικίας Λάσκαρη στο βυζαντινό Μυστρά», *Ανάλεκτα*, Αθήνα 2007, σ. 211-228, (κείμενο 18 σελ., φωτ.13, σχ. 8).

4. «Δυτικά στοιχεία στο Μυστρά», Πρακτικά συμποσίου «Η γλυπτική και λιθοξοική στη Λατινοκρατούμενη Ανατολή -13^{ος} - 17^{ος} αιώνας», Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, επιμέλεια Ολγα Γκράτζιου, Ηράκλειο 2007, σ. 48-59 (σ.12, φωτ.19, σχ.1).

5. «Οι αναστηλωτικές εργασίες στο Μυστρά», *Αποκατάσταση Μνημείων -Αναβίωση Ιστορικών Κτηρίων*, εκδόσεις Αρχιτεκτονικών Βιβλίων «ΕΡΓΟΝ ΙV» επιμέλεια Ν. Χαρκιολάκης, Αθήνα 2008, σ. 142- 161. Συμμετοχή, κατόπιν προσκλήσεως, στον τόμο για τα αναστηλωτικά έργα της Πελοποννήσου της σειράς που επιμελείται ο αρχιτέκτων κ. Ν. Χαρκιολάκης, Διευθυντής της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ.

5. «The Chancel Barrier of the Metropolis of Mystras: Early Forms in a Late Byzantine Basilica», *Proceedings of the 21st International Congress of Byzantine Studies*, London 21-26 August 2006, v. III, σ. 247-8.

6. «Νέα στοιχεία για τις οχυρώσεις στην Κάτω Πόλη του Μυστρά» Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου «Η Οχυρωματική Αρχιτεκτονική στο Αιγαίο και ο Μεσαιωνικός Οικισμός Αναβάτου Χίου», Πρακτικά, Χίος 2012.

7. «Το έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά», *ΑΔ Χρονικά Β1*, τ. 52 (1997), Αθήνα 2002, σ. 214-15.

8. «Το έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά», *ΑΔ Χρονικά Β1*, τ. 53 (1998), Αθήνα 2003, σ. 187-88.

9. «Το έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά», *ΑΔ Χρονικά Β1*, τ. 54 (1999), Αθήνα 2005, σ. 197-98.

10. «Η κατοικία στο Βυζάντιο». Υπό δημοσίευση, υποβλήθηκε στην τελική σελιδοποιημένη μορφή.

11. «Παιδεία και Πολιτιστική κληρονομιά». Πρακτικά Δημερίδας ΕΜΠ «Αρχιτεκτονικές Σπουδές και Αρχιτεκτονική κληρονομιά» 27-28/5/2011 Υπό δημοσίευση, υποβλήθηκε στην τελική σελιδοποιημένη μορφή της.

12. «The sculpted decoration of Aghia Sophia at Mystras», Πρακτικά Διεθνούς συνεδρίου Andrei Rublev (30.9.08- 5.10.09), στη Μόσχα Υπό δημοσίευση, υποβλήθηκε στην τελική σελιδοποιημένη μορφή.

Ανακοινώσεις-Παρουσιάσεις

A. Ανακοινώσεις

1. Συμπόσιο «Η γλυπτική στη Λατινοκρατούμενη Ανατολή (13^{ος} -17^{ος} αιώνας)», του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών και της 13^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Ρέθυμνο 2002 συμμετοχή με ανακοίνωση «Δυτικά στοιχεία στο Μυστρά».
2. 24^ο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 2004, συμμετοχή με ανακοίνωση «Η ονομαζόμενη οικία Λάσκαρη στο Μυστρά».
3. Συμμετοχή στην 1^η Έκθεση έργου Γυναικών της Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, Αθήνα Νοεμ. 2005 με αφίσα που εικονίζει κάποιες εργασίες πεδίου και έρευνας.
4. 21st International Congress of Byzantine Studies, στην Αγγλία, Λονδίνο 21-26 Αυγούστου 2006 συμμετοχή με ανακοίνωση "The Chancel Barrier of the Metropolis Of Mystras: Early Forms in a Late Byzantine Basilica".
5. Ελληνο- ιταλική επιστημονική συνάντηση, Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών- Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών/Ε.Ι.Ε, Βυζαντινή και ιταλική ζωγραφική. Δρόμοι και συναντήσεις από τις Σταυροφορίες ως την πτώση του Χάνδακα (1096-1669), συμμετοχή με ανακοίνωση «Επίδραση δυτικών μορφών στη ναοδομία του Μυστρά».
6. Συμμετοχή, κατόπιν προσκλήσεως, στο Διεθνές Συνέδριο «Η Οχυρωματική Αρχιτεκτονική στο Αιγαίο και ο Μεσαιωνικός Οικισμός Αναβάτου Χίου (26- 28 Σεπτεμβρίου 2008), με την ανακοίνωση «Νέα στοιχεία για τις οχυρώσεις στην Κάτω Πόλη του Μυστρά».
7. Συμμετοχή, κατόπιν προσκλήσεως, στο Διεθνές συνέδριο Andrei Rublev (30.9.08- 5.10.09), στη Μόσχα, με θέμα «The sculpted decoration of Aghia Sophia at Mystras».
8. Συμμετοχή στην ημερίδα «Αποκατάσταση των Οχυρώσεων του Κάστρου της Χίου, Δυσκολίες και Προοπτικές ενός Σημαντικού Έργου», από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χίου, την 3^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, τον Πολιτιστικό Οργανισμό Ν.Α Χίου και τον Εκπολιτιστικό και Αθλητικό Οργανισμό Φρουρίου Χίου «ο Άγιος Γεώργιος», με ανακοίνωση «Το φράγκικο Κάστρο του Μυστρά» (Παρασκευή 22 Μαΐου 2009).
9. Πρόσκληση από το ΑΠΘ για διάλεξη με θέμα «Ο Μυστράς και τα μνημεία του» στο πλαίσιο του μαθήματος 2Θ4- Ιστορία της Αρχιτεκτονικής: Βυζαντινή, Ισλαμική περίοδος του Τομέα Δ΄ της Σχολής Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ το Δεκέμβριο του 2007.
10. Παρουσίαση των αναστηλωτικών έργων του Μυστρά στη Σχολή Αναστήλωσης του Πανεπιστημίου του York, στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά, το Μάιο το 2009.
11. Πρόσκληση για συμμετοχή στον κύκλο διαλέξεων του ΒΧΜ την άνοιξη του 2010, με θέμα «Η οικιστική αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο · εικόνες καθημερινής ζωής», την άνοιξη του 2010.
12. Συμμετοχή στη «Διημερίδα ΕΜΠ Αρχιτεκτονικές Σπουδές και Αρχιτεκτονική κληρονομιά 27-28/5/2011 με ανακοίνωση «Παιδεία και Πολιτιστική κληρονομιά».

B. Παρουσιάσεις

1. Τον Ιούνιο του 1992 παρουσίασα το αναστηλωτικό έργο του Μυστρά σε κλιμάκιο των αρχιτεκτόνων αναστήλωσης των μνημείων της Γαλλίας (Architectes des Bâtiments de France, ABF) κατά την επίσκεψή τους στον αρχαιολογικό χώρο.
3. Παρουσίαση των αναστηλωτικών έργων του Μυστρά στη Σχολή Αναστήλωσης του Πανεπιστημίου του York, στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά, το Μάιο το 2009.

Εφαρμοσμένο επιστημονικό έργο:

Αρχιτεκτονικό

- Εικοσαετής εργασία στο ΥΠ.ΠΟ (1984-2004), μόνιμος υπάλληλος, επιβλέπουσα αρχιτέκτων στο έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά και προϊσταμένη του τεχνικού γραφείου (1999-2004).

- Μέλος της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά του ΥΠ. ΠΟ. από το 2004 (συμμετοχή στο επιστημονικό, ερευνητικό και αναστηλωτικό έργο στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά). Εκπόνηση αναστηλωτικών μελετών στο Τεχνικό γραφείο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά. Αναστήλωση της Οικίας Λάσκαρη (Έγκριση εφαρμογής από το ΚΑΣ α΄ φάση 2002 και β΄ φάση 2010) και του Συγκροτήματος πίσω από το Παλάτι (Έγκριση εφαρμογής από το ΚΑΣ 2010)

- Μέλος της Επιτροπής Κάστρου Χίου του ΥΠ. ΠΟ. (2008-2011 συμμετοχή στο επιστημονικό, ερευνητικό και αναστηλωτικό έργο στο μεσαιωνικό Κάστρο της Χίου).

Αναφορές του έργου από τρίτους: (αριθμός, ενδεικτική αναφορά των σημαντικότερων)

Αριθμός: **Άνω των 90** Ενδεικτική αναφορά

1) Georgia Marinou, *Structural Observations on the Byzantine Building known as the Laskaris house at Mystras, Erhalten historisch bedeutsamer Bauwerke, Sonderforschungsbereich 315, Universität Karlsruhe, Jahrbuch 1994, Berlin 1995, σ. 105-137.*

- RBK, στην ενότητα για το Μυστρά, S. Sinos, *Mistras*, RBK, Stuttgart, 1999, Βλ. στο κείμενο στ. 379-518 και στην βιβλιογραφία για το Μυστρά στ. 517-518.

- Ώρες Βυζαντίου: Έργα και ημέρες στο Βυζάντιο, Η πολιτεία του Μυστρά, Αστικές οικίες στο Βυζάντιο Αθήνα 2001, ΥΠΠΟ Βλ. σημ. σελ.62.

- Ώρες Βυζαντίου: Έργα και ημέρες στο Βυζάντιο, Αθήνα- Θεσσαλονίκη-Μυστράς, Η βυζαντινή πόλη, ΥΠΠΟ, Παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, σ. 136.

- Σ. Σίνος, Το έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά, *Το Έργο των Επιστημονικών Επιτροπών Αναστήλωσης, Συντήρησης και Ανάδειξης Μνημείων, ΥΠΠΟ- ΤΑΠΕΑΕ*, Αθήνα 2006, σ.141-159, Βλ. σ. 146 σημ. 3.

2) Γεωργία Μαρίνου, *Η Αρχιτεκτονική της Ναυπάκτου κατά την Ενετοκρατία και την Τουρκοκρατία, Ηπειρωτικά Χρονικά, τόμος 27, Ιωάννινα 1985, σ. 127- 138, πιν.13-20.*

Α. Πετρονώτης, Οθωμανικά αρχιτεκτονήματα Ναυπάκτου, Ναυπακτιακά, τ. 6, Αθήνα 1994, σ. 221- 352. Σχετικά βλέπε: σημείωση 19 σ. 224, σημείωση 22 σ. 226, σημείωση 26 και 27 σ. 227, σημείωση 31 και 32 και 33 σ. 228, σημείωση 34 σ.229, σημείωση 19 σ. 224, σημείωση 55δ σ. 234, σημείωση 173 σ. 253, σημείωση 190 σ. 259, σημείωση 19 σ. 224, σημείωση 198 σ. 260, σημείωση 208 σ. 263, σημείωση 211 σ. 264, σημείωση 230 σ. 269, σημείωση 232 σ. 270, σημείωση 243 σ. 271, σημείωση 245 σ. 272, σημείωση 255 σ. 275. Επίσης η μελέτη αναφέρεται μέσα στο κείμενο στις σελίδες 224, 228, 234, 269, 271 και στη παράθεση της βιβλιογραφίας σ.296.

- Η ίδια μελέτη αναφέρεται στο βιβλίο Ν. Πανταζής, *Η Ναύπακτος μέσα στους αιώνες- Μύθος και πραγματικότητα*, Ναύπακτος, 1991 Βλ. και στην παράθεση της σχετικής βιβλιογραφίας, σ.214.

3) Γεωργία Μαρίνου, *Άγιος Δημήτριος. Η Μητρόπολη του Μυστρά, διδακτορική διατριβή, ΕΜΠ, Αθήνα 1990.*

- Η διδακτορική μου διατριβή περιλαμβάνεται στην ενότητα του **RBK** για το Μυστρά, S. Sinos, *Mistras*, RBK, Stuttgart, 1999,

Βλ. στ. 379-518 και στην αναφερόμενη βιβλιογραφία για το Μυστρά, στ. 517-518. Επίσης στο ίδιο σύγγραμμα περιλαμβάνονται τα σχέδια του Αγίου Δημητρίου που έχω εκπονήσει, της κάτοψης ισογείου-υπερώων και της κατά μήκος τομής, στ. 419-420. Ακόμη, γίνεται αναφορά, στ.442, στη χρονολόγηση για τη δεύτερη μεγάλη φάση του ναού, όπως παρουσιάζεται στη διατριβή μου.

4) Γεωργία Μαρίνου, *Άγιος Δημήτριος η Μητρόπολη του Μυστρά, Αθήνα 2002 (Έκδοση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, αρ. 78 της σειράς δημοσιευμάτων του Αρχαιολογικού Δελτίου)*. Η μονογραφία αναφέρεται στα έργα:

- Μαίρη Ασπρά –Βαρδαβάκη, Μελίτα Εμμανουήλ, *Η μονή της Παντάνασσας στον Μυστρά. Οι τοιχογραφίες του 15^{ου} αιώνα,,* Αθήνα 2005: Στη σημείωση 41 σ. 24 σχετικά με τη χρονολόγηση του Αγίου Δημητρίου και τους κτήτορές του. Στη σημείωση 64 σ. 35 για τις πράξεις επί των κίωνων του επισκόπου Νείλου. Στη σημείωση 11 σ. 43 σχετικά με τη χρήση μαρμάρινων μελών σε δεύτερη χρήση. Στη σημείωση 25 σ. 45 σχετικά με την προσθήκη των υπερώων του Αγίου Δημητρίου.

- Χ. Σ. Αρβανιτόπουλος. Τάφοι και έθιμα ενταφιασμού στο Μυστρά, Αρχαιολογική Εφημερίς 2008, βιβλιογραφία σ. 118. και σημ σ.82

- Χ. Μπούρας, Α. Μπούρα, Η Βυζαντινή ναοδομία κατά τον 12^ο αιώνα, Αθήνα 2002, Βλ. εντός του κειμένου πλήρης αναφορά, σ.337

- Αναστάσιος Τάντσης, *Η αρχιτεκτονική σύνθεση στο Βυζάντιο*, Θεσσαλονίκη 2012, σ. 321, Βλ. στην παράθεση βιβλιογραφίας

- Σ. Μαμαλούκος, Ο ναός του Αγίου Πολυκάρπου στην Τανάγρα (Μπράτσι) Βοιωτίας, *ΔΧΑΕ*, τ. ΚΕ' (2004), σ. 127-138, Βλ. σ. 133 σημ.25

- Ροδονίκη Ετζέογλου, Εγγραφή εν τω Μυζηθρά, Βιβλιογραφικές δραστηριότητες στον Μυστρά κατά τον 13^ο και 14^ο αιώνα, *ΔΧΑΕ*, τ. ΚΣΤ' (2005), σ. 181-190, Βλ. σ.184 σημ. 19.

- Βαρβάρα Ν. Παπαδοπούλου, Η Βυζαντινή μονή της Παναγίας Περιβλέπτου. Συμβολή στη μνημειακή τοπογραφία της Βυζαντινής Άρτας, *ΔΧΑΕ*, τ. ΚΣΤ' (2005), σ. 283- 302, Βλ. σ. 290 σημ. 69.

- Αγγελική Μέξια, Δύο μαρμάρινες διακοσμητικές πλάκες στο Μυστρά, *ΔΧΑΕ*, τ. ΚΖ' (2006), σ.115-124, Βλ. σ. 116 σημ.6 και σ. 122 σημ. 34.

- Ασπασία Λούβη- Κίζη, Ο ναός των Αγίων Αποστόλων στο Λεοντάρι Αρκαδίας, *ΔΧΑΕ*, τ. ΚΗ (2007), σ. 99- 114. Βλ. σ. 99

αναφορά στη θεωρία που διατυπώνεται για την κατασκευή υπερών στις εκκλησίες του Μυστρά και σ. 99 σημ. 6 και σ.111 σημ. 23

- Σωτήρης Βογιατζής, Ο γλυπτός διάκοσμος του Ανδρομονάστηρου Μεσσηνίας, *ΔΧΑΕ*, τ. Λ' (2009), σ.129-140. Βλ. σ. 130 σημ. 19, σ. 131 σημ. 22, σ. 132 σημ. 26, σ. 133 σημ. 30 και 35, σ. 135 σημ. 42

- Leonela Fundic, Βυζαντινά αρχιτεκτονικά μέλη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Τριπόλεως, *ΔΧΑΕ*, τ. Λ' (2009), σ. 141- 148. Βλ. σ. 143 σημ. 13

- Σταύρος Αρβανιτόπουλος, *Η πόλη του Μυστρά- Οψεις της οργάνωσης και λειτουργίας ενός υστεροβυζαντινού αστικού συνόλου με βάση τις πηγές και τα κοσμικά κτίσματα*, Διδ. Διατριβή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 2004.

Τόμος Α΄: Βλ. σ. 46 σημ. 109, σ. 104 σημ. 356, σ. 119 σημ. 417 (τείχος Μητρόπολης), σ. 120 σημ. 418 (οικοδομικές φάσεις Μητρόπολης), σ. 135 κείμενο σχετικά με την οχύρωση της Κάτω πόλης του Μυστρά και σ. 135 σημ. 486 και 487 σ. 136 σημ. 491 και 493, σ. 137 σημ. 496, σ. 141 σημ. 508, σ. 183 σημ. 727, σ. 260 σημ. 1101

- Σ. Αρβανιτόπουλος, Τάφοι και έθιμα ενταφιασμού στο Μυστρά, Αρχαιολογική Εφημερίς 2008. Βλ. στην παράθεση βιβλιογραφίας σ. 118, και σημ. σ.82

- Ελένη Άννα Χλέπα, *Τα βυζαντινά μνημεία στην Ελλάδα (1833-1939): Αντιπροσωπευτικές επεμβάσεις και αποκαταστάσεις*, Διδ. Διατριβή του ΕΜΠ, Αθήνα 2007. Βλ. σ. 217 σημ. 762, σ. 218 σημ. 763 και 765.

5) Γεωργία Μαρίνου, Οι Αναστηλωτικές Εργασίες στο Μυστρά, *Corpus*, «Η Αρχαιολογία στην Ελλάδα» 2^ο αφιέρωμα, Αθήνα 2002, σ. 76-81. Το άρθρο αυτό μνημονεύεται στη διδακτορική διατριβή της Ε. Α. Χλέπα (ο.π.) σ. 223 σημ. 783

6) Το έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά που δημοσιεύεται ετήσια στο Αρχαιολογικό Δελτίο αναφέρεται στη διδακτορική διατριβή του Σταύρου Αρβανιτόπουλου (ο.π.):

Βλ. Τόμος Α΄

ΑΔ Χρονικά Β1, τ. 46 (1991), Αθήνα 199, σ. 115-16. Αναφέρεται στη σ. 68 σημ.215 και σ.119 σημ.417.

ΑΔ Χρονικά Β1, τ. 50 (1995), Αθήνα 2000, σ. 153-54. Αναφέρεται στη σ. 63 σημ.190 και σ. 68 σημ.215.

ΑΔ Χρονικά Β1, τ. 51 (1996), Αθήνα 2001, σ. 151-52. Αναφέρεται στη σ. 63 σημ.190 και σ. 68 σημ.215 και σ.119 σημ.417 και σ.119 σημ.417.

ΑΔ Χρονικά Β1, τ. 52, (1997), Αθήνα 2002, σ. 214-15. Αναφέρεται στη σ. 327 σημ. και σ. 68 σημ.215 και σ.105 σημ. 358.

Τόμος Β΄

ΑΔ Χρονικά Β1, τ. 50 (1995), Αθήνα 2000, σ. 154. Αναφέρεται στη σ. 499

ΑΔ Χρονικά Β1, τ. 52, (1997), Αθήνα 2002, σ. 214. Αναφέρεται στη σ. 327

Λοιπή επιστημονική δραστηριότητα (μέλος διεθνών επιστημονικών οργανισμών, οργάνωση επιστημονικών συνεδρίων, συμμετοχή σε επιστημονικές επιτροπές κλπ....)

- Μέλος της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά του ΥΠ. ΠΟ. από το 2004 (συμμετοχή στο επιστημονικό, ερευνητικό και αναστηλωτικό έργο στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά) .

- Μέλος της Επιτροπής Κάστρου Χίου του ΥΠ. ΠΟ. (2008-2010 συμμετοχή στο επιστημονικό, ερευνητικό και αναστηλωτικό έργο στο μεσαιωνικό Κάστρο της Χίου).

- Μέλος του ελληνικού ICOMOS.

- Εμπειρογνώμων διεθνούς ICOMOS, για μνημεία της Συρίας, 2010 (κατάλογος εμπειρογνομώνων).

Expertise sur l'inscription des villages antiques du Nord de la Syrie.

-Μέλος της ΧΑΕ (Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία)